

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIEŠ VALSTYBINĘ ENERGETIKOS INSPEKCIJĄ
PRIE ENERGETIKOS MINISTERIJOS**

2012-09-04 Nr. 4D-2012/1-731

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo Vilniaus miesto ... namo butų ir kitų patalpų savininkų (toliau – pareiškėjai arba Pareiškėjai) skundą dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – VEI) pareigūnų galimo biurokratizmo.

Pareiškėjai skunde nurodė, kad

1) jie 2012-04-18 kreipėsi į VEI „[...]“ prašydami ištirti, ar UAB „Vilniaus energija“ pareiškėjams pateiktose sąskaitose už š. m. vasario mėn. šildymo eilutėje kiekvienam vartotojui pagrįstai nustatė „perskaičiavimo sumą“ ir, ar buvo laikomasi Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų, pagal kuriuos turi būti pateikiama tiksli, aiški ir išsami informacija apie apskaičiuotus mokesčių dydžius“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). VEI 2012-04-27 raštu pateikė jiems informaciją, kad jų kreipimasis persiųstas Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai (toliau – Tarnyba);

2) VEI, pareiškėjų nuomone, pagal kompetenciją „[...]“ turėjo atlikti tyrimą dėl pareiškėjų sąskaitose už š. m. vasario mėn. šildymo eilutėje kiekvienam butui (pagal buto plotą) įrašytos papildomos „perskaičiavimo sumos“ paskaičiavimo pagrįstumo, t. y. nustatyti, ar paskaičiuojant šias sumas buvo laikomasi teisės aktais nustatytų tvarkų“;

3) VEI, pareiškėjų nuomone, pagal kompetenciją turėjo įvertinti UAB „Vilniaus energija“ veiksmus, dėl kurių į jų 2012-03-16 prašymą buvo pateiktas neišsamus 2012-04-11 atsakymas;

4) VEI pareigūnų veiksmai, jiems persiunčiant pareiškėjų kreipimąsi kitai institucijai, bet nenagrinėjant jo iš esmės, galimai buvo biurokratizmas.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu bei 20 straipsnio 1 dalimi, 2012-05-10 raštu Nr. 4D-2012/1-731/3D-1636 „Dėl informacijos pateikimo“ bei 2012-05-10 raštu Nr. 4D-2012/1-731/3D-1637 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Tarnybos direktorių Feliksą Petrauską bei VEI viršininką Rimgaudą Špoką, prašydamas pateikti teisės aktais pagrįstą ir išsamią informaciją į tam tikrus klausimus dėl pareiškėjų skunde nurodytų aplinkybių.

2. VEI viršininkas R. Špokas 2012-06-04 raštu Nr. (03)2R-814 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė Seimo kontrolieriui informaciją, kurioje teigiama:

2.1. VEI 2012-04-20 buvo gautas ..., Vilniuje, namo gyventojų 2012-04-18 prašymas dėl UAB „Vilniaus energija“ mokesčių apskaičiavimo (reg. Nr. 4R(S)-308) (toliau – Prašymas). Prašymo originalas VEI buvo gautas 2012-04-23 (reg. Nr. 4R(S)-308). Prašymas nagrinėti buvo pateiktas VEI Teisės ir personalo skyriaus vyriausiajai specialistei Eglei Lugauskaitei;

2.2. VEI išnagrinėjęs ir įvertinęs Prašyme išdėstytas aplinkybes ir su Prašymu pateiktus priedus, atsižvelgiant į prašymo esmę bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalimi, numatančia kad, *jeigu viešojo administravimo subjektas neturi įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimą dėl skunde išdėstyto klausimo, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas perduoda skundą viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus, ir apie tai praneša asmeniui*, VEI 2012-04-27 raštu Nr. (03)2R-658 „Dėl ..., Vilniuje, gyventojų skundo“ Prašymą nagrinėti persiuntė Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai;

2.3. VEI Prašymą persiuntė Tarnybai, kadangi Tarnybai pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-02-09 nutarimo Nr. 182 nuostatas bei Tarnybos direktoriaus 2011-02-24 įsakymo Nr. 1-24 nuostatas, numatyta kompetencija vertinti šilumos tiekėjų teikiamas sąskaitas (mokėjimų už šilumą pranešimus) už suvartotą šilumos energiją;

2.4. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 2 punktą numato, kad Tarnyba turi nagrinėti ginčus, kylančius iš sutartinių santykių tarp buitinių šilumos vartotojų ir šilumos bei karšto vandens tiekėjų, kitose nenumatytose valstybinės vartotojų teisių apsaugos srityse. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-02-09 nutarimo Nr. 182 „Dėl šilumos tiekėjų sąskaitų (mokėjimo už šilumą pranešimų), teikiamų buitiniams šilumos vartotojams, vertinimo“ 1.1 punktu Tarnybai nustatyta pareiga vertinti iš buitinių šilumos vartotojų gautą informaciją apie šilumos tiekėjų teikiamas sąskaitas (mokėjimų už šilumą pranešimus) už suvartotą šilumos energiją. Šio nutarimo 1.2 punktą numato, kad Tarnyba, jeigu yra pagrindo manyti, kad šilumos tiekėjų pateiktos sąskaitos (mokėjimo už šilumą pranešimai) galbūt pažeidžia buitinių šilumos vartotojų teises, imasi visų leistinių teisės aktuose numatytų priemonių pažeidimams pašalinti. Tarnybos direktoriaus 2011-02-24 įsakymo Nr. 1-24 „Dėl šilumos tiekėjų sąskaitų (mokėjimo už šilumą pranešimų), teikiamų buitiniams šilumos vartotojams, vertinimo taisyklių patvirtinimo“ 11 punktą taip pat įtvirtina šią Tarnybos funkciją;

2.5. Vilniaus apygardos administracinis teismas įsiteisėjęs 2011-09-12 sprendimu, priimtu administracinėje byloje Nr. 1-2908-602/2011, pateikė savo poziciją dėl VEI kompetencijos, susijusios su mokesčių už energiją apskaičiavimu, ir konstatavo, kad teisės aktų nuostatos patvirtina, jog VEI, vykdydama valstybinę energetikos kontrolę, neatlieka mokesčių už energiją perskaičiavimo funkcijų ir nėra kompetentinga duoti privalomų vykdyti nurodymų kitiems asmenims. Teismas nustatė, kad minėtos teisės normos patvirtina, kad Inspekcijai nesuteikta teisė duoti privalomus nurodymus šilumos tiekėjui dėl mokesčių perskaičiavimo šilumos vartotojui bei dėl mokesčių skaičiavimo nutraukimo. VEI, priimdama sprendimą įpareigoti UAB „Vilniaus energija“ perskaičiuoti sąskaitas už šilumą, pažeistų ne tik šią normą, bet ir peržengtų Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatuose (toliau – Nuostatai), patvirtintuose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011-03-15 įsakymu Nr. 1-63, nustatytas VEI kompetencijos ribas.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (Žin., 1999, Nr. 60-1945, 2006, Nr. 77-2975) 8 straipsnio 1 dalis nustato, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. Ši norma reiškia, kad viešojo administravimo institucijai teisę priimti privalomus nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims turi suteikti teisės aktų normos. Jeigu teisės aktai tokios teisės nesuteikia, tokiu atveju viešojo administravimo institucijos priimtas sprendimas yra neteisėtas, peržengiantis jos kompetencijos ribas. VEI suteikiamos teisės yra apibrėžtos Nuostatų 12 punkte. Šio punkto normos VEI nesuteikia teisės duoti privalomus nurodymus dėl sąskaitų už šilumą perskaičiavimo;

2.6. VEI, persiūsdama Prašymą nagrinėti Tarnybai, įvertino tai, kad VEI nėra suteikta teisė vertinti sąskaitas ir duoti privalomus nurodymus dėl perskaičiavimo, o Tarnyba turi teisę tokius vertinimus atlikti visa apimtimi ir imtis visų leistinių teisės aktuose numatytų priemonių, kad pažeidimai būtų pašalinti. VEI nuomone, Tarnyba, nustačiusi pažeidimus, galės priimti sprendimus dėl pažeidimų pašalinimo ir efektyvaus pažeistų vartotojų teisių atkūrimo. VEI nuomone, Pareiškėjų (namo gyventojų) Prašymo esmė – ištirti ir nustatyti, ar Pareiškėjams (namo gyventojams) pateiktose sąskaitose yra nurodyta teisinga ir pagrįsta informacija, ar tinkamai apskaičiuota vartotojui (namo gyventojui) priskirta mokėti suma.

3. Tarnyba 2012-05-21 raštu Nr. 4-4691 „Dėl ... namo Vilniuje gyventojų prašymo nagrinėjimo“ bei 2012-07-12 raštu Nr. 4-6242 „Dėl ... Vilniuje namo gyventojų prašymo“ pateikė Seimo kontrolieriui informaciją, kurioje teigiama, kad:

3.1. Tarnyba 2012-05-02 gavo Inspekcijos 2012-04-27 raštu Nr. (03)2R-658 (reg. Nr. 7-853) persiustą pagal kompetenciją nagrinėti daugiabučio namo, ..., Vilniuje, gyventojų 2012-04-18 prašymą dėl UAB „Vilniaus energija“ mokesčių apskaičiavimo. Tarnybos direktorius prašymą pavedė nagrinėti Energetikos ir vartojimo prekių bei paslaugų departamentui;

3.2. Inspekcijos persiustame gyventojų prašyme, adresuotame Inspekcijos viršininkui, vartotojai prašė ištirti, ar UAB „Vilniaus energija“ Vilniaus miesto ... namo butų ir kitų patalpų savininkų gautose sąskaitose už š. m. vasario mėnesį šildymo eilutėje kiekvienam vartotojui pagrįstai nurodė perskaičiuotą mokėtiną sumą. Taip pat prašyme gyventojai prašė ištirti, ar UAB „Vilniaus energija“, nepateikdama tikslios, aiškios ir išsakios informacijos, kuria remiantis kaip šilumos tiekėjas ji apskaičiavo vartotojams – ... namo butų ir kitų patalpų savininkams – mokesčių dydžius už jų suvartotą šilumos kiekį patalpoms šildyti ir šilumos kiekį karštam vandeniui ruošti bei karšto vandens temperatūrai palaikyti, nepažeidė LR šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų;

3.3. Tarnyba, atsižvelgdama į šį Inspekcijos 2012-04-27 raštą Nr. (03)2R-658 ir juo persiustą ... Vilniuje daugiabučio namo gyventojų prašymą bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-02-09 nutarimu Nr. 182 „Dėl šilumos tiekėjų sąskaitų (mokėjimo už šilumą pranešimų), teikiamų buitiniams šilumos vartotojams, vertinimo“ 2012-05-08 raštu Nr. 4-4441 kreipėsi į UAB „Vilniaus energija“ ir paprašė iki 2012-05-18 pateikti konkrečius duomenis, susijusius su mokesčių už 2012 m. vasario mėnesio šildymą ..., Vilniuje, daugiabučio namo vartotojams apskaičiavimu. Apie tai Vilniaus ... daugiabučio namo gyventojai (prašyme nurodytas kontaktinis asmuo Y, gyvenanti ..., Vilniuje) informuoti Tarnybos 2012-05-08 raštu Nr. 4-4442;

3.4. Tarnyba 2012-05-23 gavo UAB „Vilniaus energija“ (toliau – bendrovė) raštą (reg. Nr. 5-3124), kuriuo buvo informuota, kad ... gyvenamojo namo butams (patalpoms) mokesčiai už šilumą ir karštą vandenį apskaičiuojami pagal Šilumos paskirstymo metodą Nr. 4, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2005-05-05 nutarimu Nr. 03-19, atitinkantį pastato šildymo ir karšto vandens sistemos ir jos prijungimo prie šilumos perdavimo tinklų tipą bei įrengtus šilumos paskirstymui naudojamus apskaitos prietaisus – kai šilumos punkte įrengtas šilumos apskaitos prietaisas matuoja bendrą suvartotą šilumos kiekį, išskiriant bendrojo naudojimo patalpoms priskiriamą šilumos kiekį.

Pastate suvartotas bei įvade šilumos apskaitos prietaisu išmatuotas šilumos kiekis susideda iš šilumos kiekių sumos: šaltam vandeniui pašildyti, jo temperatūrai palaikyti (cirkuliacijai) bei naudingojo ploto ir bendrojo naudojimo patalpoms šildyti. Iš pagal įvadiniu pastate esančiu šilumos tiekėjui priklausančiu šilumos apskaitos prietaisu išmatuoto šilumos kiekio atimamas šilumos kiekis, suvartotas pagal gyventojų deklaruotus rodmenis ir/arba pagal normatyvus priskirtam šaltam vandeniui pašildyti ir jo temperatūrai palaikyti. Šilumos kiekis karšto vandens temperatūrai palaikyti priklauso nuo įrengtos karšto vandens tiekimo sistemos tipo. ... name, Vilniuje, sumontuota karšto vandens tiekimo sistema su vonios šildytuvais, todėl kiekvienam butui skaičiuojama 160 kWh šilumos energijos, kaip tai nustatyta Komisijos 2003-12-22 nutarimu Nr. 03-116 „Dėl atskirų energijos ir kuro rūšių sąnaudų normatyvų būstui šildyti ir šaltam vandeniui pašildyti“. Šilumos kiekis šildymui paskirstomas proporcingai visų namo patalpų plotui.

Bendrovės rašte nurodoma, kad ... namo, Vilniuje, administratorius UAB „A“ (toliau – administratorius) paprašė bendrovės nuo 2011 m. gruodžio mėn. skaičiuoti mokesčius už šiluminę energiją ir karštą vandenį namo butų ir kitų patalpų savininkams ir informaciniame rašte klaidingai pateikė 3, 13, 28, 34 ir 41 butų karšto vandens skaitiklių rodmenis (buvo nurodyta, kad bendrovė turi pradėti skaičiuoti nuo 0 m³). Bendrovė, patikrinusi 3, 13, 28, 34 ir 41 butuose karšto vandens skaitiklius, užfiksavo 1235 m³ suvartoto karšto vandens, apskaičiavo šiam kiekiui pagaminti sunaudotą šilumos energiją ir ją priskyrė patikrintų butų vartotojams. Dėl to kitiems namo gyventojams sumažėjo mokesčiai už butų šildymą, o mokesčiai už karštą vandenį gruodžio mėn. sąskaitose nebuvo apskaičiuoti. Bendrovė nurodo, kad dauguma minėtų butų perdavimo metu priklausė VĮ Turto bankui“, ir kai jis kreipėsi dėl pateiktų didelių priskaitymų už gruodžio mėn. suvartotą karštą

vandenį ir atsisakymo juos sumokėti, bendrovė atliko perskaičiavimą ir šilumos kiekį, priskirtą 1235 m³ šalto vandens pašildymui, išskirstė gyventojams ir įtraukė į 2012 m. vasario mėn. gyventojams pateiktas sąskaitas „kaip perskaičiavimų suma“;

3.5. Tarnyba 2012-06-01 raštu Nr. 4-5135 kreipėsi į bendrovę, prašydama pateikti papildomą informaciją dėl likusių septynių butų (administratorius buvo nurodęs nulinius karšto vandens apskaitos prietaiso rodmenis) patikrinimo, detaliai paaiškinti, iki kurio ataskaitinio laikotarpio, kuriuose butuose ir pagal kuriuos karšto vandens skaitiklius susidaręs 1235 m³ karšto vandens skirtumas, kokių teisės aktu vadovaujantis jis buvo paskirstytas visiems namo gyventojams ir kt.;

3.6. Bendrovė 2012-06-08 raštu Nr. 008-04-10686r pateikė atsakymą, kuriame dar kartą nurodė, kad 1235 m³ karšto vandens skirtumas susidarė patikrinus 3, 13, 28, 34 ir 41 butuose karšto vandens skaitiklius, kad šiluma, priskirta šiam karšto vandens kiekiui, gerokai sumažino visiems namo butams šilumos kaštus, skirtus sumokėti už šildymą gruodžio mėnesį, kad minėtų butų savininkams kreipusis dėl pateiktų „didelių priskaitymų“ už gruodžio mėnesį suvartotą karštą vandenį, 2012 m. vasario mėn. sąskaitose klaida buvo ištaisyta. Bendrovė taip pat paaiškino, jog turėdama informaciją apie tai, kad administratorius pateikė klaidingus pradinius butų karšto vandens skaitiklių rodmenis, „likusiems butams su nuliniiais rodmenimis karšto vandens kiekius patikslino atlikdama pakeitimus bendrovės duomenų bazėje, bet neįtakodama mokesčių perskaičiavimo“;

3.7. Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 2 dalis nustato, kad, jeigu pastate yra daugiau kaip vienas šilumos vartotojas, visas pastate suvartotas šilumos kiekis paskirstomas (išdalijamas) vartotojams, o kiekvienas vartotojas moka už jam priskirtą šilumos kiekį, išmatavus, įvertinus ar kitaip pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos rekomenduojamus taikyti ar su ja suderintus metodus nustatytus, kokia visų vartotojų bendrai suvartoto šilumos kiekio dalis tenka tam šilumos vartotojui. Šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad atsiskaitymo dokumentas yra sąskaita už šilumą. Buitiniam šilumos vartotojui išrašytoje sąskaitoje turi būti pateikta tiksli, aiški ir išsami informacija, kuria remdamasis šilumos tiekėjas apskaičiavo vartotojo mokesčio dydį už jo suvartotą šilumos kiekį patalpoms šildyti ir šilumos kiekį karštam vandeniui ruošti bei karšto vandens temperatūrai palaikyti. Pateiktos informacijos privalo pakakti, kad vartotojas galėtų pasitikrinti, ar teisingai jam apskaičiuoti mokesčiai;

3.8. Tarnyba, atsižvelgdama į pirmiau aprašytas aplinkybes, pažymi, kad bendrovė 2011 m. gruodžio mėn. patikrino 3, 13, 28, 34 ir 41 butų karšto vandens apskaitos prietaisus ir nustatė, kad butuose faktiškai suvartota 1235 m³ karšto vandens, ir šiam kiekiui pagaminti sunaudotą šilumos energiją rengdama 2011 m. gruodžio mėn. sąskaitas paskirstė patikrintų butų gyventojams. Kadangi 3, 13, 28, 34 ir 41 butų vartotojai kreipėsi dėl šių mokesčių už karštą vandenį, bendrovė atliko perskaičiavimą ir šilumos energiją 1235 m³ karšto vandens pagaminti paskirstė proporcingai ..., Vilniuje, namo gyventojų butų plotams ir įtraukė šiuos mokesčius į gyventojams pateiktas 2012 m. vasario mėn. sąskaitas kaip perskaičiuotą sumą. Vasario mėn. visiems vartotojams pateiktose sąskaitose nuo bendro šilumos kiekio taip pat buvo atimtas šilumos kiekis, sunaudotas 2 m³ karštam vandeniui (neapmokėtam) pašildyti. Tačiau bendrovė nepateikė paaiškinimų ir juos pagrindžiančių dokumentų, kodėl ji yra padariusi išvadą, kad gruodžio mėnesio karšto vandens priskaičiavimai 3, 13, 28, 34 ir 41 butams buvo klaidingi;

3.9. UAB „Vilniaus energija“ nuo 2011 m. gruodžio mėn. perėmusi šilumos energijos mokesčių skaičiavimą ir sąskaitų pateikimą ..., Vilniuje, namo gyventojams, žinodama apie perėmimo metu administratoriaus pateiktus klaidingus karšto vandens skaitiklių rodmenis, atliko karšto vandens apskaitos prietaisų patikrinimą ir nustatė, kad ..., Vilniuje, namo 3, 13, 28, 34 ir 41 butuose faktiškai suvartota 1235 m³ karšto vandens daugiau negu buvo nurodyta administratoriaus pateiktame karšto vandens skaitiklių rodmenų perdavimo rašte. UAB „Vilniaus energija“, neturėdama teisingų ir tikslių praėjusio laikotarpio duomenų, kurie atitiktų faktinį gyventojų suvartotą ir apskaitos prietaisų rodmenimis užfiksuotą karšto vandens kiekį perėmimo metu, nenurodydama namo gyventojams šių rodmenų deklaravimo per ankstesnius ataskaitinius laikotarpius ir pagal juos sumokėtų mokesčių

nuoseklumo, nurodytam karšto vandens kiekiui (1235 m³) pagaminti sunaudotą šilumos energiją perskaičiavo ir paskirstė proporcingai visiems namo gyventojams pagal butų plotus, todėl gyventojai savo skunde reiškia abejones dėl nurodytos perskaičiavimo sumos teisingumo ir pagrįstumo. UAB „Vilniaus energija“ perskaičiavimo sumas įtraukė į 2012 m. vasario mėn. sąskaitas, šio perskaičiavimo ir paskirstymo nepagrindusi galiojančiais teisės aktais;

3.9. Tarnybos nuomone, ..., Vilniuje, namo gyventojams pateiktose 2012 m. vasario mėn. sąskaitose už šilumos energiją, UAB „Vilniaus energija“, atlikus perskaičiavimą, galbūt buvo pažeistos vartotojų teisės.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-02-09 nutarimo Nr. 182 „Dėl šilumos tiekėjų sąskaitų (mokėjimo už šilumą pranešimų), teikiamų buitiniams šilumos vartotojams, vertinimo“ 1.2. punktą, turėdama pagrindo manyti, kad UAB „Vilniaus energija“ pateiktos 2012 m. vasario mėn. sąskaitos galbūt pažeidžia vartotojų teises, ir vadovaudamasi Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalimi, Šilumos ūkio įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Energetikos įstatymo 9 straipsnio 9 punktu ir Civilinio kodekso 6.388 straipsnio 1 dalies nuostata, kad abonentas moka už faktiškai sunaudotą energijos kiekį pagal energijos apskaitos prietaisų rodmenis, jei sutartis nenustato ko kita, kreipėsi į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos ir paprašė pagal kompetenciją įvertinti UAB „Vilniaus energija“ veiksmus ir nustatyti, ar bendrovė, ..., Vilniuje, visiems namo vartotojams pateikdama 2012 m. vasario mėn. sąskaitas už šilumos energiją, teisingai ir pagrįstai į jas įtraukė iš naujo apskaičiuotas mokėtinas sumas.

4. Įstatymų leidėjas Šilumos ūkio įstatyme imperatyviai įvardijo institucijas, kurioms pavedė nagrinėti ginčus, kylančius iš sutartinių santykių tarp buitinių šilumos vartotojų ir šilumos bei karšto vandens tiekėjų, priežiūros paslaugų teikėjų, ginčo sprendimo ne teisme tvarka. Taigi, Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos pavedė nagrinėti ginčus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarių, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo, dėl šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojo veiklos ar neveikimo; Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai – dėl šilumos energijos pirkimo – pardavimo ar paslaugų teikimo sutarčių nesąžiningų sąlygų taikymo ir kitose nenumatytose valstybinės vartotojų teisių apsaugos srityse. Taip pat įstatymų leidėjas pažymėjo, kad ginčai turi būti nagrinėjami Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka (Šilumos ūkio įstatymo 22 str. 1 d. 1 ir 4 p., 2 d.).

5. Taip pat ir Energetikos įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Valstybinė energetikos inspekcija išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarių, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo.

6. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta, kad Valstybinė energetikos inspekcija nagrinėja vartotojų ir pardavėjų, paslaugų teikėjų ginčus vartotojų ginčų sprendimo ne teisme tvarka Energetikos įstatyme numatytose vartotojų teisių apsaugos srityse.

7. Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Energetikos ministro 2011-03-15 įsakymu Nr. 1-63 (toliau – Nuostatai), nurodyta, kad viena iš VEI funkcijų – išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėti skundus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarių, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo, gamtinių sistemų įrengimo, vartotojų sistemų

prijungimo sąlygų bei perdavimo, laikymo, skirstymo ar SGD sistemų techninės saugos ir patikimumo, šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojo veiklos ar neveikimo bei pagal kompetenciją išankstine neteisimine skundų nagrinėjimo tvarka spręsti iškilusius ginčus tarp klausėjo ir teikėjo dėl paklausimo aiškumo ar pagrįstumo arba pateiktos informacijos atitikties paklausimui (Nuostatų 10.11 p., 10.12 p.). Taip pat prie VEI funkcijų nurodyta, kad VEI atlieka galutiniams energijos vartotojams teikiamos informacijos kontrolę (Nuostatų 10.9 p.).

8. Pareiškėjų Prašymo esmė buvo, ar UAB „Vilniaus energija“, pateikdama visiems namo gyventojams 2012 m. vasario mėnesį sąskaitas už šilumos energiją, pagrįstai ir teisėtai į jas įtraukė perskaičiuotas mokėtinas sumas. Taip pat pareiškėjai prašė įvertinti UAB „Vilniaus energija“ veiksmus, dėl kurių buvo pateiktas neišsamus atsakymas į pareiškėjų prašymą.

9. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, pažymėtina, kad tiek Šilumos ūkio įstatymas, tiek kiti šioje pažymoje išvardinti teisės aktai įpareigoja VEI išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėti skundus dėl energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka, spręsti iškilusius ginčus tarp klausėjo ir teikėjo dėl paklausimo aiškumo ar pagrįstumo arba pateiktos informacijos atitikties paklausimui.

10. Tai, kad VEI Nuostatuose nėra nurodyta, kad VEI turi teisę duoti privalomus nurodymus šilumos tiekėjui dėl mokesčių perskaičiavimo šilumos vartotojui, nereiškia, kad VEI negali išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėti skundus dėl energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymu.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

Vilniaus miesto ... namo butų ir kitų patalpų savininkų skundą dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų galimo biurokratizmo, jiems nenagrinėjant pareiškėjų prašymo iš esmės, o persiunčiant prašymą nagrinėti Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Seimo kontrolierius rekomenduoja:

Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos viršininkui Rimgaudui Špokui

Teisės aktų nustatyta tvarka išnagrinėti pareiškėjų 2012-04-18 prašymą „Dėl UAB „Vilniaus energija“ mokesčių apskaičiavimo“.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Seimo kontrolierius rekomenduoja:

Lietuvos Respublikos energetikos ministrui Arvydui Sekmokui

Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos yra pavesta nagrinėti skundus dėl energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, tačiau VEI Nuostatuose (prie VEI teisių) konkrečiai nėra nurodyta, kad VEI, nustačiusi energijos

apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimus, galėtų duoti privalomus nurodymus šilumos tiekėjui dėl mokesčių perskaičiavimo šilumos vartotojui, papildyti VEI Nuostatus atskiru punktu, numatant šią teisę, taip įtvirtinant tai, kas ir taip išplaukia iš VEI funkcijų vartotojų teisių apsaugos srityje.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašyčiau informuoti Seimo kontrolierių iki 2012-10-31.

Seimo kontrolierius

Romas Valentukevičius

Vilija Burzdikienė, 8 706 65121